

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Žiškové a soudců JUDr. Lenky Kaniové a JUDr. Josefa Baxy v právní věci žalobkyně: **S. A.**, zastoupené JUDr. Irenou Strakovou, advokátkou se sídlem Praha 1, Žitná 45, proti žalovanému **Ministerstvu vnitra**, se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 14. 6. 2004, č. j. OAM-6078/VL-07-P08-2003, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 31. 5. 2005, č. j. 24 Az 474/2004-26,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žalobkyně **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III.** Žalovanému **s e n e p ř i z n á v á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím ze dne 14. 6. 2004, č. j. OAM-6078/VL-07-P08-2003, žalovaný neudělil žalobkyni azyl podle § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (zákon o azylu). Současně rozhodl tak, že se na žalobkyni nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu.

V žalobě proti rozhodnutí žalovaného žalobkyně citovala řadu ustanovení zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení, účinného do 31. 12. 2005 (dále jen správní řád), která žalovaný v řízení porušil a trvala na tom, že splnila zákonné podmínky pro udělení azylu dle § 12, § 14 zákona o azylu, resp. minimálně pro vztažení překážky vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu. Ke skutkovým důvodům odkázala na žádost o udělení azylu, protokol o pohovoru a další spisový materiál. Navrhla, aby soud rozhodnutí žalovaného zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Krajský soud rozsudkem ze dne 31. 5. 2005 žalobu zamítl. V řízení před správním orgánem neshledal krajský soud vady vytýkané žalobkyní ani jiné vady, pro které by měl napadené rozhodnutí zrušit; v odůvodnění rozsudku se rovněž ztotožnil se žalovaným v posouzení důvodů, pro něž žalovaný neudělil žalobkyni azyl, resp. na ni nevztáhl překážku vycestování. Ze správního spisu vyplynulo, že příčina odchodu žalobkyně ze země původu tkvěla v obavách z jednání islámských extremistů, kteří ji nutili ke spolupráci. Toto negativní jednání však bylo vedeno ze strany soukromých osob, které kyrgyzské státní orgány potlačují, neboť konzervativní islámské skupiny považují za nežádoucí hrozbu. Žalovaný po provedeném řízení usoudil, že azyl nelze žalobkyni udělit, neboť nesplňuje podmínky pro jeho udělení podle § 12, § 13, § 14 zákona o azylu, a dále neshledal ani překážku vycestování podle § 91 zákona o azylu, a krajský soud mu dal po přezkoumání napadeného rozhodnutí v rámci žalobních bodů svým rozsudkem za pravdu.

Proti zamítavému rozsudku městského soudu podala žalobkyně (dále též stěžovatelka) včas kasační stížnost. Namítla, že splnila podmínky pro udělení azylu minimálně dle § 14 zákona o azylu, jakož i pro vztažení překážky vycestování. Závěry vyplývající ze zpráv o zemi původu shromážděných žalovaným neznamenaají, že k šíření islámských radikálních myšlenek nedochází v mnohem větší míře, než se je daří omezovat, a že jejich zastánci nejsou v silových složkách a ve státním aparátu zastoupeni. Ze zpráv samotných je zřejmé rozsáhlé porušování lidských práv v zemi původu. Současně ve správním i soudním spise chybí zprávy nezávislých nevládních organizací. Předmětná ustanovení zákona o azylu tak nemohla být adekvátně posouzena. Co se týče humanitárního azylu, byl opomenut fakt, že Kyrgyzstán je autoritářský stát, kde nefungují standardní demokratické principy, ženy nemají rovné postavení s muži, dochází k porušování lidských práv, a který je na hraně občanské války. Jako důkaz teroru v zemi původu žalobkyně přiložila kopii článku z I. P. č. 29 z července 2005. Z uvedených důvodů navrhla, aby Nejvyšší správní soud zrušil napadený rozsudek krajského soudu a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Žalobkyně též požádala o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti. O této žádosti Nejvyšší správní soud samostatně nerozhodoval, neboť rozhodl přímo ve věci samé.

Žalovaný ve svém vyjádření navrhl zamítnutí kasační stížnosti.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené rozhodnutí městského soudu v mezích důvodů vymezených stížnostními body (§ 109 odst. 3 s. ř. s.) a shledal kasační stížnost nedůvodnou.

Soud se ztotožnil s krajským soudem v závěru, že životní situace stěžovatelky v Kyrgyzstánu nesvědčí o tom, že by byla pronásledována, případně že by zakoušela

odůvodněné obavy z pronásledování ve smyslu § 12 zákona o azylu. Stěžovatelka v kasační stížnosti poukázala na porušování lidských práv a na šíření islámských radikálních myšlenek. Jak vyplynulo ze správního spisu, důvodem podání žádosti o udělení azylu byla skutečnost, že se ji islámští extremisté snažili získat ke spolupráci, přitom jí vyhrožovali smrtí. Z žádného tvrzení stěžovatelky ani z žádného jiného podkladu pro rozhodnutí (žalovaný vycházel zejména ze zprávy Ministerstva zahraničí USA o dodržování lidských práv v Kyrgyzstánu za rok 2003, ze dne 25. 2. 2004, informací Ministerstva zahraničních věcí České republiky a informační databáze České tiskové kanceláře) však nevyplývalo, že by výskyt těchto jevů byl součástí státní politiky, resp. že by státní moc taková jednání tajně podporovala, vědomě trpěla či nebyla schopna jim dostatečně zabránit. Článek 299 trestního zákoníku zakazuje distribuci literatury podněcující k etnické, rasové a náboženské nenávisti; na jeho základě byly v roce 2003 zadrženy a obviněny desítky osob. Závěr správního orgánu i krajského soudu, že v daném případě nebylo jednání soukromých osob, nutících stěžovatelku k činnosti ve prospěch radikálních islámských aktivistů, pronásledováním ve smyslu zákona o azylu, je správný. Stěžovatelka se sice obrátila na policii, po podání trestního oznámení však nevyčkala výsledků šetření a odcestovala ze země. Tím však státním orgánům neumožnila k její ochraně zasáhnout. Z příslušných informací o zemi původu je přitom zřejmé, že státní moc čelí šíření radikálního islámského hnutí, neboť je sama považuje za hrozbu. Nepokusila-li se stěžovatelka dostatečným způsobem (využitím dostupných prostředků, které jí právní řád země původu k ochraně jejích práv a zájmů poskytuje) získat ochranu prostředky vnitrostátního práva, nemůže jí být poskytnuta ochrana formou azylu: ta je totiž až poslední možností v situaci, kdy všechny ostatní nástroje práva selhaly.

K otázce stěžovatelkou namítaného neudělení humanitárního azylu má Nejvyšší správní soud zato, že ani v tomto smyslu nejsou splněny zákonné podmínky pro jeho udělení. Podle § 14 zákona o azylu, jestliže v řízení o udělení azylu nebude zjištěn důvod pro udělení azylu podle § 12, lze v případě hodném zvláštního zřetele udělit azyl z humanitárního důvodu. Institut humanitárního azylu tak spočívá v kombinaci neurčitěho právního pojmu „případ zvláštního zřetele hodný“ a správního uvážení, které je vlastním rozhodnutím správního orgánu a je vyjádřeno slovy „lze udělit humanitární azyl“. Míra volnosti tohoto rozhodování správního orgánu je pak omezena pouze zákazem libovůle, jenž pro orgány veřejné moci vyplývá obecně z ústavně zakotvených náležitostí demokratického a právního státu. Jak vyplynulo ze správního spisu, žalovaný zkoumal, zda v jejich případě nebyly dány důvody pro udělení humanitárního azylu a dospěl k závěru, že tomu tak není. Udělení humanitárního azylu je na volné úvaze příslušného správního orgánu a rozhodnutí o něm přezkoumává soud pouze v omezeném rozsahu. Protože žalovaný řádně zjistil a posoudil jak osobní situaci stěžovatelky, tak i stav v její zemi původu, a pokud z toho sám nedovodil důvody pro udělení humanitárního azylu, je takové rozhodnutí v jeho pravomoci, zejména když stěžovatelka ve správním řízení ani žádné důvody hodné zvláštního zřetele pro udělení humanitárního azylu sama neuváděla. V daném případě nelze vytýkat žalovanému, jestliže konstatoval, že neshledal důvody pro udělení humanitárního azylu, neboť žádný takový důvod zde nebyl nabídnut. Správní uvážení žalovaného spočívající ve volbě rozhodnutí azyl z humanitárního důvodu neudělit, nevybočilo z mezí a hledisek stanovených zákonem, bylo v souladu s pravidly logického usuzování a premisy takového úsudku byly zjištěny řádným procesním postupem; nelze tedy hovořit o voluntaristickém přístupu správního orgánu. Nelze vytýkat ničeho ani krajskému soudu, který byl vázán rozsahem žaloby (§ 75 odst. 2 s. ř. s.), její obsah zcela vyčerpal. V těch limitech, kde soudní přezkum neudělení humanitárního azylu proveden být měl, byl krajským soudem proveden řádně a v přiměřeném rozsahu. Nebyla-li pak zjištěna na straně žalovaného libovůle,

postupoval krajský soud zcela správně, když ve svém přezkumu do správního uvážení žalovaného o samotné otázce, zda byly v případě stěžovatelky dány důvody hodné zvláštního zřetele, dále nezasahoval a zaměřil tento přezkum pouze na otázky procesní. Úkolem soudu ve správním soudnictví totiž obecně je přezkum pohledem zákonnosti, byť v takzvané plné jurisdikci, a volné uvážení při rozhodování o udělení azylu z humanitárních důvodů podle okolností konkrétní věci je vyhrazeno toliko žalovanému.

Nelze tak než souhlasit s rozsudkem krajského soudu, že stěžovatelka neuváděla žádné skutečnosti, které by svědčily o přítomnosti důvodů pro poskytnutí azylu podle § 12 zákona o azylu, či podle § 14 tohoto zákona.

Soud se ztotožnil též se závěrem žalovaného i krajského soudu o neexistenci překážek vycestování. Z údajů uváděných stěžovatelkou v návaznosti na výše uvedenou Zprávu Ministerstva zahraničí USA a informace Ministerstva zahraničních věcí České republiky, nevyplývuly důvody zakládající překážku vycestování dle § 91 zákona o azylu, spočívající zejména v tom, že by stěžovatelka byla nucena vycestovat do státu, v němž by byl ohrožen její život nebo svoboda z důvodu jeho rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro politické přesvědčení, popř. kde by jí hrozilo nebezpečí mučení, nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestu. Z návrhu na zahájení řízení o udělení azylu, z písemného prohlášení i z protokolu o pohovoru vyplynulo, že stěžovatelce bylo vyhrožováno soukromými osobami. Tyto tvrzené skutečnosti však nenaplní podmínky pro vztažení překážky vycestování taxativně stanovené v § 91 zákona o azylu, jak správně uzavřel správní orgán i městský soud. Svůj postup a závěry též náležitě odůvodnili.

Dále je nutno zdůraznit, že jak řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu (§ 65 a násl. s. ř. s.), tak řízení o kasační stížnosti (§ 102 a násl. s. ř. s.), je ovládáno zásadou dispoziční, v jejímž důsledku leží vymezení rozsahu žaloby (kasační stížnosti) a specifikace jejích důvodů na žalobci (stěžovateli). Dalším odrazem dispoziční zásady ve správním soudnictví je však též nemožnost vnášení nových důvodů, které stěžovatel v řízení před krajským soudem neuplatnil, ač tak učinit mohl. Takové důvody jsou v řízení o kasační stížnosti nepřijatelné (§ 104 odst. 4 s. ř. s.). V daném případě tak stěžovatelka v kasační stížnosti nepřijatelně uplatnila důvody poukazující na neobstarání si zpráv nevládních organizací žalovaným, a dále na skutečnost, že Kyrgyzstán je autoritářský stát, který je na hraně občanské války, kde nefungují standardní demokratické principy, ženy nemají rovné postavení s muži, dochází k porušování lidských práv, a kde zastánci radikálního islámu jsou zastoupeni v silových složkách a ve státním aparátu. Ze stejného důvodu soud nepřihlížel ke kopii článku z I. P. č. 29 z července 2005, která měla, dle tvrzení stěžovatelky, výše uvedené skutečnosti dokládat.

Nejvyšší správní soud tedy shledal všechny stěžovatelčiny námitky dílem nedůvodnými, dílem nepřijatelnými. Jelikož v řízení nevyšly najevo ani žádné vady, k nimž musí kasační soud přihlížet z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 s. ř. s.), zamítl kasační stížnost jako nedůvodnou (§ 110 odst. 1 věta druhá s. ř. s.).

O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodl soud podle § 60 odst. 1 za použití § 120 s. ř. s. Žalobkyně nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť ve věci neměla úspěch; žalovanému správnímu orgánu, kterému by jinak jakožto úspěšnému účastníku řízení právo na náhradu nákladů řízení příslušelo, náklady řízení nevznikly.

P o u ě e n í : Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 24. května 2006

JUDr. Marie Žišková
předsedkyně senátu